

EXTREEM LIJDEN EN EXTREME GOEDHEID MAKEN STIL

Kruisweg van de Stilte

Een 'kruisweg' is voor mij steeds moeilijk geweest om me erin te leven. Is het omdat ik het lijden niet wil of kan zien of omdat ik het christendom meer zie als een Blijde Boodschap dan als een kruisweg? Ik heb altijd willen afstand nemen van het dolorisme, het louterende van het lijden.

En toch staat de kruisweg in het hart van het christendom. In geen enkele godsdienst sterft de stichter als een martelaar. In geen enkele religie is het hoogtepunt dat van de machteloosheid. Het omgekeerde van macht is liefde. Christus wist dat hij moest sterven en toch viel sterven hem zwaar. Ook dat is uniek. De kruisweg eindigt weliswaar op een punt van hoop: de dood wordt overwonnen. Het symbool van het christendom is evenwel niet de verrezen Heer maar de gekruisigde. Ouders geven kinderen een 'kruisje' als bescherming! Dat symbool van het kruis is de dood die toch niet het einde is.

Ik kom even terug op enkele 'staties' die mij treffen en die basisgevoelens van mensen weergeven zoals angst, verraad, verloochening, wreedheid, helpen, verdriet, hoop.

De angst in de Hof van Olijven, ja zelfs de doodsangst bij Gods eigen Zoon met de bede deze kelk van hem weg te nemen. Aan het kruis zelf klinkt de kreet "Mijn God, mijn God waarom hebt gij mij verlaten" nog door tot op de dag van vandaag. Waarom zouden mensen niet mogen twifelen aan Gods goedheid als Christus zelf verteerd werd door angst. Dat maakt het christendom ook zo menselijk. Ook bij Christus was niets menselijks hem vreemd. God is niet de Almachtige, niet een Allah, maar iemand die dichtbij is.

Het verraad van Judas is de geschiedenis ingegaan maar velen vergeten dat Judas berouw toonde en in wanhoop over zijn daad van verraad zelfmoord pleegde. We moeten Judas dus vergeven, die christelijke daad bij uitstek. De geschiedenis heeft Judas onrecht aangedaan.

Petrus verried zijn meester evenzeer maar ook bij hem was er schaamte om wat hij deed toen de haan kraaide. Wie van ons zou er geen Petrus kunnen zijn als zijn aanhouding of zelfs zijn leven op het spel staat. Moed is zeldzaam. Ik vraag me vaak af hoe moedig ik zou zijn in extreme omstandigheden. Maar Petrus zou zich laten

Premier Herman Van Rompuy bij het werk "Judaskus" dat hij in het Davidsfonds-boek "Kruisweg van de Stille. Eigen-zin-nig" van commentaar voorziet.

'herpakken'. Het moment van zwakheid is maar een moment. Enkele dagen na Pasen zal Petrus zijn leven omgooien en zich ten dienste stellen van de boodschap van een gekruisigde. Ook bekering is uitzonderlijk. Alles opgeven en verlaten en een nieuw leven beginnen. De moeilijke weg kiezen of door die weg gekozen worden.

Judas' verraad was geen daad van zwakheid en zijn inkeer was niet constructief maar destructief: hij vermoordde zichzelf. Petrus werd later in Rome vermoord. De 'goede' moordenaar is eveneens een figuur van inkeer. Hij zal met Hem in het Paradijs zijn. Onze God is een vergevende God. Grootmoedigheid ook in een vreselijke situatie. Het is nooit te laat om zich te bekeren, zich te richten op het Goede. Het is nooit te laat om te vergeven en om boven zijn Lot uit te stijgen. Hier is geen plaats voor bitterheid en wraak.

Wreedheid is makkelijk tegenover weerlozen. Velen zijn niet bestand tegen macht over mensen. Dat kan zelfs de vorm aannemen van vernedering, sadisme. De andere wordt dan een ding. De soldaten lachten de gekruisigde uit. De beult geselt, niet alleen omdat het zijn 'job' is maar omdat hij er genoeg in schept. Het gevecht

tegen het geweld in ons is nooit gewonnen. De mens is geneigd tot het goede maar ook tot het Boze. De beschaving is precies het terugdringen van de krachten van de dood in ons.

Simon van Cyrene werd gevraagd Christus te helpen. Wellicht had hij ook medelijden met een man die op weg was naar zijn dood op Golgotha. Welk een tragiek moet er in die scène geweest zijn? De barmhartige Samaritaan hielp omdat hij het wou. Simon van Cyrene werd gedwongen tot het goede maar wat een opdracht was, kan ook een daad van liefde worden. We zullen het nooit weten.

Het verdriet van een moeder bij de dood van haar zoon moet onmenselijk geweest zijn. Zonen begraven hun moeders maar niet omgekeerd. Het is sowieso al onnatuurlijk. Kinderen mogen niet sterven voor hun ouders. Zeker niet als het is door moord. Christus vraagt niet te wenen maar wenen is het meest begrijpelijk bij het afscheid, zeker bij het ultieme afscheid. Er is niets mis met tranen, ook niet in onze beschaving die zoveel minder tranen kent als in andere tijden.

De kruisweg eindigt niet op dat soort negatieve gevoelens maar op een overwinning, op de verrijzenis. De krachten van het Leven en van de Liefde die sterker zijn dan de dood. 'De laatste vijand', met name, de dood is verslagen. Christus stierf omgeven door zijn mensen, Maria en Johannes, die van hem hielden. Hij werd begraven door iemand die hem eveneens genegen was, Jozef van Arimatea. Op het kruis van de schilder strekt hij zijn armen uit tot over de rand van het doek. Armen die willen omarmen. De kruisweg heeft tot iets gediend! Het leven is niet zinloos geweest. De enige zin die het lijden kan hebben is als zij leidt tot meer liefde. Alleen liefde kan trouwens het lijden verzachten.

Waarom de 'Kruisweg van de Stilte'? Omdat extreem lijden en extreme goedheid stil maken. Het is zo buitenaards dat men verstomd is. God zwijgt bij de kreet naar hulp maar God spreekt doorheen mensen die liefde geven.

HERMAN VAN ROMPUY

Dit is de tekst van de toespraak die de premier hield op de openingsavond van de meditatieve tentoonstelling "Kruisweg van de Stilte" in de Sint-Salvatorskathedraal te Brugge, donderdagavond 12 februari 2009. De redactie van Ministrando plaatste een titel boven deze tekst.